

Laidiens: **21.01.2005., Nr. 12**

Satiksmes ministrijas noteikumi Nr.2

Rīga 2005.gada 6.janvārī

Noteikumi par dzelzceļa speciālista profesionālo kvalifikāciju

Izdoti saskaņā ar Dzelzceļa likuma 37.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka dzelzceļa speciālistu profesiju sarakstu, viņiem izvirzāmās kvalifikācijas prasības un kritērijus, dzelzceļa speciālistu zināšanu pārbaudes kārtību, dzelzceļa speciālista apliecības izsniegšanas un pagarināšanas kārtību, dzelzceļa speciālistu apmācības programmas, kā arī prasības personām, kuras veic speciālistu sagatavošanu.
2. Dzelzceļa speciālista amatu var ieņemt persona, kura sasniegusi 18 gadu vecumu, kurai nav medicīniska rakstura pretindikāciju un kuras profesionālā kvalifikācija atbilst noteiktajām prasībām.
3. Dzelzceļa speciālistu profesiju saraksts ir noteikts 1.pielikumā.
4. Komercsabiedrībām, kuras veic dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, pārvadājumus vai manevru darbus un kurām ar dzelzceļa darbību saistīto darbinieku amatu nosaukumi ir atšķirīgi no 1.pielikumā minētajiem amatu nosaukumiem, darbinieku amatu aprakstos jābūt norādei uz 1.pielikumā minēto amatu nosaukumiem.

II. Vispārīgās prasības dzelzceļa speciālistu profesionālajai kvalifikācijai

5. Dzelzceļa speciālistu profesionālajai kvalifikācijai noteiktas šādas vispārīgās prasības:
 - 5.1. izglītība, kas atbilst Labklājības ministrijas apstiprinātā profesiju klasifikatora prasībām;
 - 5.2. attiecīga darba pieredze saskaņā ar darba devēja noteiktajām prasībām;
 - 5.3. speciāla apmācība patstāvīgai darbībai profesijā (amatā);
 - 5.4. nokārtota dzelzceļa speciālista zināšanu pārbaude;
 - 5.5. kompetences sertifikāts valsts reglamentēto jomu speciālistiem;
 - 5.6. derīga dzelzceļa speciālista apliecība;
 - 5.7. psihofizioloģisks slēdziens par profesionālo piemērotību atbilstoši šo noteikumu 6.punktam.
6. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja vai pārvadātāja dzelzceļa speciālistiem, kuri ieņem vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista), vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīga, dzelzceļa stacijas dežuranta vai

vilcienu kustības vadības dispečera amatus, darba devējs nodrošina profesionālās piemērotības psihofizioloģisko novērtēšanu, balstoties uz konkrētam amatam noteiktajām profesionāli nozīmīgām īpašībām (2.pielikums).

7. Šo noteikumu 6.punktā minētā psihofizioloģiskā novērtēšana veicama darba devēja noteiktajā kārtībā, darbiniekam stājoties amatā, un darba devēja noteiktajos gadījumos.

III. Dzelzceļa speciālistu zināšanu pārbaude

8. Darba devējs nodrošina zināšanu pārbaudi visiem dzelzceļa speciālistiem par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem ne retāk kā reizi trīs gados.

9. Pieņemot darbā dzelzceļa speciālistu, kuram dzelzceļa speciālista apliecība izsniegta citā komercsabiedrībā, darba devējs viena mēneša laikā veic dzelzceļa speciālista zināšanu pārbaudi par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

10. Šo noteikumu 8. un 9.punktā noteikto zināšanu pārbaudi dzelzceļa speciālistiem veic:

10.1. darba devēja izveidota komisija, kuras sastāvā ir ne mazāk kā trīs dzelzceļa speciālisti;

10.2. valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja izveidota komisija gadījumos, ja darba devēja strādājošo dzelzceļa speciālistu skaits nepārsniedz 10 un ja darba devējs neveido komisiju saskaņā ar 10.1. apakšpunktu.

11. Šo noteikumu 10.1.apakšpunktā noteiktās darba devēja izveidotās komisijas locekļu zināšanu pārbaudi par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem kārtos Valsts dzelzceļa tehniskajā inspekcijā.

12. Ja pie darba devēja strādājošo dzelzceļa speciālistu skaits ir ievērojams, darba devējs ir tiesīgs izveidot apakškomisijas, kuru sastāvā ir ne mazāk kā trīs dzelzceļa speciālisti un kuri zināšanu pārbaudi par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem kārtos šo noteikumu 10.1. apakšpunktā minētajā komisijā.

13. Šo noteikumu 8. un 9.punktā minēto dzelzceļa speciālistu zināšanu pārbaudes rezultātus reģistrē Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu zināšanu pārbaudes rezultātu uzskaites žurnālā (3.pielikums). Žurnālu darba devējs uzglabā 10 gadus pēc pēdējā ieraksta žurnālā.

IV. Dzelzceļa speciālista apliecība

14. Dzelzceļa speciālista apliecība (4.pielikums) apliecina tās uzrādītāja profesionālo kvalifikāciju atbilstoši Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasību zināšanām. Dzelzceļa speciālista apliecība atrodas pie dzelzceļa speciālista, tam pildot amata pienākumus.

15. Darba devējs izsniedz Dzelzceļa speciālista apliecību vai pagarina tās derīguma termiņu, pamatojoties uz ierakstu Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu zināšanu pārbaudes rezultātu uzskaites žurnālā.

16. Darba devēja izveidotās komisijas locekļiem Dzelzceļa speciālista apliecību izsniedz vai pagarina tās derīguma termiņu, pamatojoties uz Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas pozitīvu lēmumu par zināšanu pārbaudi par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošiem normatīviem aktiem.

17. Dzelzceļa speciālista apliecības derīguma termiņš tiek pagarināts pēc kārtējās zināšanu pārbaudes par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un ar tiem saistītajiem dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem uz laiku, kas nav ilgāks par šo noteikumu 8.punktā norādīto.

V. Speciālās prasības dzelzceļa speciālistu profesionālajai kvalifikācijai

18. Dzelzceļa speciālisti, kuru amata pienākumos ietilpst speciālo operāciju veikšana — vilcienu sastādīšana, manevru darbu vadīšana noteiktas dzelzceļa stacijas vai iecirkņa robežās, pārzina šīs stacijas Tehniskās rīcības akta noteiktās prasības attiecīgu darbu veikšanai vai apkalpojamā iecirkņa īpatnības. Šiem dzelzceļa speciālistiem darba devējs nodrošina dzelzceļa stacijas Tehniskās rīcības akta, iecirkņa īpatnību un vilcienu konduktora vai vilcienu sastādītāja amata pienākumu apmācību.

19. Šo noteikumu 18.punktā minētie dzelzceļa speciālisti zināšanu pārbaudi par noteikumu 18.punktā attiecīgajiem normatīvajiem aktiem kārtējo reizi trīs gados. Zināšanu pārbaudes veic valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja izveidotas komisijas un rezultātus atzīmē Speciālo operāciju — vilcienu sastādīšanas un manevru darbu vadīšanas — zināšanu pārbaudes rezultātu uzskaites žurnālā (5.pielikums) un apliecībā par speciālo operāciju — vilcienu sastādīšanas un manevru darbu vadīšanas — zināšanu pārbaudi (6.pielikums).

20. Apliecība par speciālo operāciju — vilcienu sastādīšanas un manevru darbu vadīšanas — zināšanu pārbaudi atrodas pie dzelzceļa speciālista, tam pildot amata pienākumus.

VI. Speciālās prasības dzelzceļa speciālistu profesionālajai kvalifikācijai dzelzceļa transporta jomā valsts reglamentēto profesiju speciālistiem

21. Dzelzceļa transporta jomā valsts reglamentēto profesiju darbinieki (vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) instruktors, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists), vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīgs) tiesības patstāvīgi veikt darbu iegūst pēc kompetences sertifikāta iegūšanas un šajos noteikumos noteikto prasību izpildīšanas.

22. Persona, kura saņēmusi vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) sertifikātu, tiesības izbraukt ar vilces līdzekli uz noteiktiem publiskās lietošanas sliežu ceļiem iegūst pēc vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) instruktora atzīmes vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārā (7.pielikums).

23. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulāru vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) izsniedz darba devējs vai viņa pilnvarotā persona un pēc sadaļu pilnīgas aizpildīšanas nomaina pret jaunu.

24. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārs atrodas:

24.1. pie vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista), tam pildot amata pienākumus;

24.2. pārējā laikā — darba devēja noteiktajā vietā.

25. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārs uzrādāms pēc amatpersonu, kurām ir tiesības kontrolēt vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) darbu un vilces līdzekļu tehnisko stāvokli, pieprasījuma.

26. Darba devējs vai viņa pilnvarota persona komercsabiedrībā noteiktā kārtībā kontrolē ierakstus vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārā.

27. Izlietotais vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārs glabājas darba devēja noteiktajā vietā divus gadus.

28. Ja komercsabiedrība veic manevru darbus ar vilces līdzekli vienas dzelzceļa stacijas robežās un tai nav vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) instruktora, atzīmes vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārā ir tiesīga izdarīt

publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja iecelta atbildīgā persona, kura pārzina kustības organizāciju noteiktās dzelzceļa stacijas apstākļos.

29. Ja komercsabiedrības tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai vilces līdzeklis veic manevru darbu tikai uz privātās lietošanas infrastruktūras, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists), saņemot attiecīgo kompetences sertifikātu, iegūst tiesības braukt ar vilces līdzekli pa šo infrastruktūru pēc privātās infrastruktūras pārvaldītāja izdotā rīkojuma. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārs šajā gadījumā nav nepieciešams.

30. Vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) instruktors vai šo noteikumu 28.punktā noteiktā gadījumā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja iecelta atbildīgā persona pārbauda vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) praktiskās iemaņas ne retāk kā reizi trijos mēnešos, par ko veic ierakstu vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) formulārā.

31. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) instruktora amata instrukciju apstiprina darba devējs pēc saskaņošanas ar Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju.

VII. Dzelzceļa speciālistu apmācība

32. Dzelzceļa speciālista apmācību programma ir dzelzceļa speciālista amata pienākumu izpildei nepieciešamais zināšanu un iemaņu apjoms, kas ietver:

32.1. Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu un ar tiem saistīto dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasību zināšanas;

32.2. citu dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošo tiesību aktu zināšanas;

32.3. amata instrukcijas zināšanas;

32.4. darba aizsardzības reglamentējošo dokumentu prasību zināšanas.

33. Dzelzceļa speciālistu apmācību apjomu pēc programmas, atbilstoši profesijas standartam un darba vietas specifikai, katrai šo noteikumu 1.pielikumā minētajai profesijai un šo noteikumu 34.punktā minēto tehnisko līdzekļu nodrošinājumu nosaka darba devējs.

34. Tehniskie līdzekļi speciālistu apmācību organizācijai ir:

34.1. mācībām speciāli iekārtota, tehniski aprīkota mācību klase, kas ir nodrošināta ar mācību programmas apgūšanai nepieciešamajiem uzskates līdzekļiem, mācību literatūru un nepieciešamo darba dokumentāciju;

34.2. mācībām aprīkota datorklase;

34.3. mācību trenāžieri, speciālie vagoni.

VIII. Prasības personai, kura veic dzelzceļa speciālistu sagatavošanu

35. Lai nodrošinātu dzelzceļa speciālistu apmācības procesa organizēšanu, darba devējs:

35.1. izveido dzelzceļa speciālistu apmācību organizēšanas amatu, ja apmācāmo dzelzceļa speciālistu skaits pārsniedz 300 dzelzceļa speciālistus;

35.2. uzdod veikt dzelzceļa speciālistu apmācību organizēšanu darbiniekam, tā darba līgumā paredzot šādu pienākumu pildīšanu, ja dzelzceļa speciālistu skaits ir 300 vai mazāk.

36. Dzelzceļa speciālistus var apmācīt darba devēja pilnvarots speciālists, kurš atbilst kādai no šādām prasībām:

36.1. profesionālā augstākā izglītība un vismaz 1 gada darba pieredze dzelzceļa speciālista amatā;

36.2. profesionālā vidējā izglītība un vismaz 3 gadu darba pieredze dzelzceļa speciālista amatā;

36.3. vidējā izglītība un vismaz 5 gadu darba pieredze dzelzceļa speciālista amatā;

36.4. pabeigti specializēti mācību kursi attiecīgajā specialitātē ar tiesībām apmācīt citus.

37. Mācekļa vai stažiera apmācību konkrētā amata darba vietā veic ar darba devēja rīkojumu nozīmēts dzelzceļa speciālists, kuram ir ne mazāk kā viena gada darba pieredze apmācāmajā amatā.

IX. Noslēguma jautājumi

38. Šie noteikumi stājas spēkā ar parakstīšanas brīdi.

39. Ar šo noteikumu stāšanās spēkā spēku zaudē Satiksmes ministrijas 2000.gada 21.februāra noteikumi Nr.4 "Noteikumi par dzelzceļa speciālistu kvalifikāciju" (Latvijas Vēstnesis, 2000, 76./77.nr).

40. Visas Dzelzceļa speciālistu apliecības un dzelzceļa speciālo operāciju veikšanas apliecības, kas izsniegtas līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, ir derīgas, līdz tās tiek pilnīgi aizpildītas.

41. Šo noteikumu 6. un 7.punkts stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

Satiksmes ministrs *A.Šlesers*

Dzelzceļa departamenta direktors *J.Eiduks*

1.pielikums

Satiksmes ministrijas

2005.gada 6.janvāra noteikumiem Nr.2

Dzelzceļa speciālistu profesiju saraksts

1. Dzelzceļa pārvadātājam un/vai manevru darbu veicējam:

1.1. Vadītāja (priekšnieka) vai direktora vietnieks, kurš uzņēmumā nodrošina dzelzceļa kustības organizāciju vai uzraudzību;

1.2. Amati, kuri nodrošina Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu un citu dzelzceļa satiksmes drošības normatīvu dokumentu ievērošanu:

1.2.1. tehniskās inspekcijas vai tehniskās kontroles struktūras vadītājs (direktors);

1.2.2. tehniskās inspekcijas vai tehniskās kontroles struktūras vadītāja (direktora) vietnieks;

1.2.3. daļas vadītājs;

1.2.4. inspektors (revidents);

1.2.5. inženieris;

1.3. Darba devēja noteiktas struktūrvienības, daļas un sektora vadītājs;

1.4. Vilces līdzekļu ekspluatācijā strādājošo darbinieku amati:

1.4.1. vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) instruktors;

1.4.2. vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists);